

Storslagen ukrainsk raritet

Borys Ljatosjynskyj; Symfoni nr. 3, Grazhyna

Bournemouth Symphony Orchestra

Dirigent: Kirill Karabits

Chandos CHAN5233 [1 CD]

Den ukrainske kompositören **Borys Ljatosjynskyj** (1895-1968) tillhör inte de vanliga tonsättarna på skiva, för att uttrycka det milt. Han utbildade sig ursprungligen till jurist men valde sedan att studera komposition för **Reinhold**

Glière vid Musikkonservatoriet i Kiev för att senare själv verka som kompositör och lärare i samma stad under den sovjetiska eran. Bland hans verk märks fem symfonier, varav den tredje nu har spelats in på Chandos av den ukrainske dirigenten **Kirill Karabits**.

Den tredje symfonin komponerades 1951 och tillägnades minnet av 25-årsjubileet av Oktoberrevolutionen. Kompositören, som hade en uttalat ukrainsk nationalistisk inställning till musikskapande, råkade i onåd hos den kommunistiska regimen i Moskva som beskrev symfonin som antisovjetisk och tvingade kompositören att skriva om hela sista satsen. Numera i vår tid så är det oftast den ursprungliga originalversionen av den som brukar spelas, precis som i den här nya inspelningen från Bournemouth.

Tonspråket är senromantiskt till sin karaktär med inslag av slavisk folkmusik och det påminner till viss del om hans samtida ryske kollega **Nikolaj Mjaskovskijs** sätt att komponera. Symfonin har ett mörkt och allvarligt anslag precis som hos **Dmitrij Sjostakovitj**, men den ukrainske kollegans utformning av sitt verk är ändå diametralt annorlunda. Ljatosjynskij är inte så mycket påverkad av modernismen, utan det är en wagnerianskt praktfull orkesterklang som möter lyssnaren med monumentalt utformade klimax i yttersatserna. Det finns ett episkt berättande som gör intryck, det råder inget tvekan om att kompositören i sin symfoni vill uttrycka något viktigt, nämligen sitt ställningstagande mot krigets fasor. Bara i Ukraina fick hundratusentals människor sätta livet till under det andra världskriget.

Ljatosjynskij kanske inte har samma personliga röst - och något nytt att säga - som en del stora 1900-talskompositörer, men hans tredje symfoni är ändå briljant skriven för orkester och har ett allvarligt budskap som engagerar. Det märks att dirigenten Kirill Karabits brinner för verket och han övertygar sina musiker i Bournemouth Symphony Orchestra att spela passionerat och virtuost i den här välljudande inspelningen från Chandos.

På skivan finns också den symfoniska balladen *Grazhyna* från 1955, ett dramatiskt laddat verk som bygger på en dikt av den polske nationalskalden **Adam Mickiewicz**. Det är bara att hålla tummarna för att Chandos fortsätter att spela in musik av denne i väst fortfarande ganska okände ukrainske kompositör och det vore en välgärning om bolaget omgående ger oss de fyra resterande symfonierna.

Per Nylén